

ชื่อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการจัดการความขัดแย้งในยุคสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน <small>رضي الله عنه</small> กับการประยุกต์ใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้เขียน	นายทิวากร แยมจังหวัด
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ชีวิตประวัติเคาะลีฟะฮ์อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน رضي الله عنه 2) ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน رضي الله عنه 3) ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการจัดการความขัดแย้งในสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน رضي الله عنه กับการนำมาประยุกต์ใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดในยุคการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน رضي الله عنه กับสภาพปัญหาความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสังเคราะห์รูปแบบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินและตรวจสอบ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชีวิตประวัติของเคาะลีฟะฮ์อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน อิบน์ อับดุลอาศ อิบน์ อุมัยยะฮ์ อิบน์ อับดิซัมส อิบน์ อับดิเมนาฟ อิบน์ กุศ็อย อิบน์ กิลาบ ส่วนหนึ่งที่ท่านเสียสละในหนทางของอัลลอฮ์ได้แก่ ชื่อบ่อน้ำรูมะฮ์ ขยายมีสยิดนะบะวีย จัดเตรียมกองทัพยามยาก และการรวบรวมอัลกุรอาน คุณลักษณะอันโดดเด่นของท่านประกอบด้วย มีความรู้และมีวุฒิภาวะในการชี้แนะ มีความสุขุมรอบคอบ มีความยืดหยุ่นและประนีประนอม มีความอ่อนโยน ให้อภัยมีความนอบน้อม มีความละเอียด มีจิตใจกุศล มีความกล้าหาญ มีความอดทน มีความยุติธรรม มีความเคร่งครัด มีความมักน้อย ในยุคการปกครองของท่านสามารถพิชิตแคว้นเมืองเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ท่านอุมมาน رضي الله عنه ได้ปกครองบริหารรัฐโดยการประกาศใช้ธรรมนูญ (الدستور) สูงสุดประกอบด้วย อัลกุรอาน (الكتاب) แบบฉบับของเราะสุล صلى الله عليه وسلم (السنة) ใช้หลักการปรึกษาหารือ (الشورى) หลักความยุติธรรม (العدالة) และหลักความอิสรเสรีภาพ (الحرية)

2. สภาพปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน رضي الله عنه ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของท่านสามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ กรณีการไม่ได้เข้าร่วมสมรภูมิบะดร์ กรณีการถอยร่นจากสมรภูมิอุฮุด กรณีการเข้าร่วมทำสัตยาบันอัล-ริฎวานล่าช้า กรณีการส่งปลดตอญูซา อัล-อซอเรีย และกรณีการส่งปลดมุฮัมมะเราะฮ์ อิบน์ ซุร็อบะฮ์ 2) ด้านสังคม ได้แก่ กรณีของอับดุลลอฮ์ อิบน์ สะบะฮ์ กรณีผู้ปกครองบางคนใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย และกรณีการเนรเทศอูซัยร อัล-ฆิฟารี رضي الله عنه 3) ด้านการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ กรณีการรวบรวมอัลกุรอาน และการไม่ได้ละหมาดอยู่ที่ทุ่งมินา 4) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ กรณีการจัดสรรที่ดินสงวน กรณีการอนุญาตให้ครอบครองที่ดินโดยอิสระ และกรณี

นโยบายการบริหารกองคลังที่เปลี่ยนไป 5) ด้านกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ กรณีการลงโทษอัมมาร อิบน ยาสีร์ และกรณีที่ทำนอไม่ได้ดำเนินการตัดสินคดี (الفصاص) แก่อบัยดีลลาฮฺ อิบน อุมัร

3. ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเมืองการปกครอง การมีมุมมองที่แตกต่างกันระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ ปัจจัยดังกล่าวถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นทางการเมืองที่เอื้อต่อการก่อให้เกิดความขัดแย้งจนกระทั่งกลายเป็นความรุนแรงในที่สุด 2) ด้านศาสนาและความเชื่อ แม้ศาสนาจะไม่ใช่สาเหตุของความขัดแย้งในพื้นที่โดยตรงแต่ก็มีความเชื่อว่าศาสนาอิสลามได้ถูกนำมาอ้างเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับกรกระทำของผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3) ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจนและปัญหาสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติของคนในพื้นที่ 4) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ภาครัฐยังขาดความรู้ความเข้าใจต่ออัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของประชาชนในพื้นที่จึงกลายเป็นการกดทับอัตลักษณ์ของความเป็นมุสลิม 5) ด้านการศึกษา สาเหตุจากการที่ภาครัฐพยายามเข้าไปควบคุมการจัดการการศึกษาของสถาบันปอเนาะจึงกลายเป็นอีกชนวนที่ทำให้คนในพื้นที่เกิดความหวาดระแวงและปฏิเสธระบบการศึกษาของรัฐไทยไปโดยปริยาย 6) ด้านกระบวนการยุติธรรม เกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิของความเป็นมนุษย์ขั้นพื้นฐาน 7) ด้านประวัติศาสตร์ ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางประวัติศาสตร์ที่ยังคงถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความรู้สึก และแต่ละฝ่ายมีทัศนคติด้วยมุมมองที่ต่างกัน

4. รูปแบบการจัดการความขัดแย้งที่เกิดในสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อูษมาน อิบน อัฟฟาน เพื่อประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 3 รูปแบบคือ 1) กระบวนการจัดการความขัดแย้งของเคาะลีฟะฮ์อูษมาน อิบน อัฟฟาน (Model Conflict Management of Uthman Ibn Affan) เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ ทำนอปฏิเสธการใช้ความรุนแรง เนื่องจากมีความตระหนักดีว่าแนวทางสันติวิธีจะเป็นทางออกของการแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ดีที่สุด 2) การสานเสวนาเชิงอิสลาม (Model of Islamic Dialogue) รูปแบบการจัดการความขัดแย้งอีกรูปแบบที่พบในยุคสมัยของเคาะลีฟะฮ์อูษมาน คือการใช้กระบวนการที่ให้ผู้มีความเกี่ยวข้องได้มีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งซึ่งทำให้เกิดการพูดคุยสนทนาระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ความขัดแย้งหนึ่งๆ โดยการพูดคุยจะมุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจอันดีแก่ทุกฝ่าย 3) การเจรจาสันติภาพเชิงอิสลาม (Model of Islamic Peace Talks) ในสมัยท่านเคาะลีฟะฮ์อูษมาน พบว่าท่านมีการแสดงเจตจำนงอย่างชัดเจนที่จะเปิดโต๊ะเจรจาสันติภาพเพื่อปรับลดระดับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งแสดงถึงว่าท่านต้องการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และพยายามหลีกเลี่ยงความสูญเสียอันจะเกิดขึ้นกับพี่น้องมุสลิมด้วยตนเอง

Thesis Title	The Conflict Management Model in the Age of Caliph Uthman Ibn Affan with Application in the three Southern Border Provinces
Author	Mr. Tivakorn Yamchangwad
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2015

ABSTRACT

This research aims to study; 1) the biography of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه, 2) the conflicts issues in the era of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه, 3) The conflicts issue in the three southern border province, 4) the synthetic model of conflict management in the era of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه and the application of problem solving method with current area. The research was conducted by using document to analysis the states and problems in the age of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه as well as the conflicts in southern border Province of Thailand and synthesized by a panel of experts to evaluate and verify the result.

The results of this study were as follows:

1. The biography of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه Ibn Abu al-'As Ibn Umayyah Ibn 'Abd Shams Ibn 'Abd Manaf Ibn Qusay Ibn Kilab, He had sacrificed much in the cause of Allah, e.g. purchased Rumah pond, enlarged the Nabawi Mosque, prepared the army during the difficult and compilation of the Qur'an. The great personality of Uthman Ibn Affan رضي الله عنه included; knowledgeable, mature in guiding people under his command, calm, flexibility, compromise, forgiveness, gentle, volunteerism, courage, patience, justice, strenuous and humbly. He could conquer a number of cities during his period. Moreover the government of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه was ruled by adoption of the highest constitution (الدستور) which consists of Quran (الكتاب), the typical of Rasulluah (السنة), the principle of consultation (الشورى), the justice (العدالة) and freedom (الحرية).

2. The conflicts issues in the age of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه this study found that; there are 5 aspects of conflict issues during time of Khalifah Uthman Ibn Affan رضي الله عنه including; 1) political issues, e.g. a case of did not join the battle of Badar, a case turned on the battle of U-hud, a case he was late in participation of Al-Ridwan, a case released of Abu Musa Al-Ashary and a case release of Mughirah Ibn Shu'bah 2) social issue, e.g. the case of Abdullah Ibnu Sa'ba', case some of the rulers have a lavish lifestyle, deportation of Abu-zar al-Ghifari رضي الله عنه 3) religion issues, e.g. case compiling the Qur'an and he did not had a short prayer at Mina fields 4) economic issues, e.g. a case

allocation of reserve land, a case permitted to own the land independently, case the management policy of treasury was changes and 5) judicial practice, e.g. case punishment of Ammar Ibn Yasir, case he did not make a judgment Qisos (القصاص) to Ubaidillah Ibn Umar.

3. There are 7 aspects of the controversial issues that occurred in the context of three southern border provinces including; 1) Politic, since the government and people in this area have a difference opinion and such factors are addressed as political issues contributing to causing the conflict and ultimately became violent. 2) Religion and belief, although religion issues is not the directly cause of conflict in the area, but yet Islam has been cited to justify the actions of the terrorists in the area. 3) Economic, issues of poverty and exploitation of natural resources in the area. 4) Social and cultural, the government lack of understanding the identity of the Muslim population in the area. Thus it pressed the Identity of being Muslim. 5) Educational, since in the past, the government had tried to control the educational system in the institutions of Pondok, so It became another reason for people to distrust and refused the national's education system, 6) justice, due to the violation of human rights and fundamental rights of a human being in that area, and 7) History, the violence which occurred some are caused by historical issue that are sensitive for people of different attitude.

4. The conflict resolution's model in the age of Uthman Ibn Affan رضي الله عنه could be applied to solve the conflict problem in the three southern border provinces in 3 models including; 1) Model Conflict Management of Uthman Ibn Affan رضي الله عنه, this model have focuses on a reconciliation. Since Uthman Ibn Affan رضي الله عنه had refused any violence as he recognizes that peace process was the best way of conflict management. 2) Model of Islamic Dialogue, another form of conflict management process in a period of Uthman Ibn Affan رضي الله عنه was a process of interaction and engages in conversation between the people who involved in the conflict, however the discussion will focus on the mutual understanding of all parties. 3) Model of Islamic Peace Talks, frequently Uthman Ibn Affan رضي الله عنه has clearly expressed his intention to negotiate with a peace dialogue to reduce the conflicts. And to indicate that he really want to solve the problem with a peaceful method, as to avoid from any losses that could be happen to the Muslim's brothers.

موضوع البحث	نماذج حل الخصومات في عهد الخليفة عثمان بن عفان <small>رضي الله عنه</small> وتطبيقها في ثلاث ولايات حدود جنوبية.
الباحث	تيواكون يامشاجوات
التخصص	الدراسات الإسلامية
العام الجامعي	1436 هجرية

مستخلص البحث

أهداف البحث (1) دراسة عن سيرة الخليفة عثمان بن عفان رضي الله عنه (2) ودراسة عن الخصومات والمشاكل في عهده رضي الله عنه (3) ودراسة عن الخصومات والمشاكل والأحداث في الولايات الثلاثة الجنوبية (4) وبحث ودراسة الوثائق عن كيفية الحل في عهد الخليفة للتطبيق في الولايات الثلاثة الجنوبية مع دراسة واقعية أوضاع وأحداث الولايات الثلاثة الجنوبية تحت إشراف الخبراء والمثقفين

نتائج البحث

(1) هو عثمان بن عفان بن أبي العاص بن أمية بن عبد شمس بن عبد مناف بن قصي بن كلاب أنفق من ماله في سبيل الله وقام بشراء بئر رومة وتوسعة المسجد النبوي وتجهيز جيش العسرة وجمع القرآن ، وهو ذو صفات عالية من العلم والقدوة والحلم والصبر والتواضع والكرم والشجاعة والعفو والعدل والصفح والورع والزهد ، قد فتح كثيرا من البلدان والآفاق وحكم بالكتاب والسنة وطبق خلال فترة حكمه أسس العدل والحرية والشورى

(2) أننا وجدنا أن المشاكل والخصومات في عهده رضي الله عنه خمسة جوانب

- 1- سياسياً : مثل أنه لم يشهد غزوة بدر وفر وتولى يوم أحد وتخلف عن بيعة الرضوان وأعزل أبا موسى والمغيرة بن شعبة من المنصب 2- اجتماعياً : مثل عبد الله ابن سبأ وإسراف من بعض الولاة والأمراء وتغريب أبي ذر الغفاري 3- دينياً : مثل جمع القرآن وإتمام الصلاة في منى 4- إقتصادياً : مثل إحياء الموات والحمى وتعديل نظام بيت المال 5- جزائياً و قضائياً: حيث أنه لم يقتص من عمار بن ياسر و ترك قصاص عبيدالله بن عمر

(3) تقسيم المشاكل والخصومات في الولايات الجنوبية إلى سبعة جوانب وهي 1- السياسية وذلك من اختلاف وجهة النظر في الواقع بين الشعب والحكومة مما يؤدي إلى زيادة خصومة سياسية شديدة من الراغبين 2- التقاليد والمعتقدات دعوى لحقية من المتمردين لإثارة الفتن وحقيقة أن الدين ليس مشكلة بل مجرد دعوى منهم 3- الإقتصادية بسبب الفقر والحقوق والملكية في الثروات المحلية للشعب 4- الإجتماعية والعادات وذلك عدم الفهم والتفاهم من الحكومة لحياة وعادات الشعب المسلم مما يؤدي إلى عدم إعطاء حقوق الكامل 5- التعليمية وذلك محاولة من الحكومة للسيطرة ومراقبة التعليم الإسلامي فكان من جانبهم أن رفضوا التعليم الحكومي 6- القضائية عدم المساواة في أساس الحكم والعنصرية الإنسانية 7- التاريخية : أحداث التاريخية إدعاء الحقوقية من كل طرفين حتى تشتد العصبية القومية

(4) صور وأنواع من كيفية حل التنازع والخصومات في عهده ﷺ لتطبيقها في الولايات الجنوبية في ثلاث كفيات وهي 1- من كفياته النصح والإصلاح وعدم العنف وهو التركيز على إصلاح ذات البين وهو لا يريد العنف لعلمه بأن الرفق أولى للحل 2- المناظرات والمناقشات الإسلامية نوع لحل المشاكل في عهد الخليفة عثمان بن عفان ﷺ حيث التفاهم و المناقشة بين الخصمين 3- السلم والصلح والتفاهم في عهده ﷺ مما يدل على أنه يريد حل المشاكل برفق و لين وبعد عن سفك الدماء بين المسلمين